

ТУРИСТИЧНІ КЛАСТЕРИ В УКРАЇНІ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ

Микола Гнатюк, Анастасія Сергієвич,
Олеся Бордун, Орислава Коркуна

*Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського, м. Львів, Україна*

Україна має багатий туристично-рекреаційний потенціал, унікальні пам'ятки культури та архітектури, безліч цікавих музеїв, природні заповідники та інші цікаві об'єкти. Розвиток на цій базі сучасної мережі підприємств індустрії гостинності вимагає нових підходів до підвищення ефективності функціонування регіональної економіки, серед яких провідне значення має кластерний підхід.

Туристичні кластери є «локомотивами» конкурентоспроможності та економічного розвитку регіону. В ефективних кластерах раціонально використовують природний та культурний потенціал регіону, сприяють залученню інвестицій, розвитку інфраструктури, зростанню кількості робочих місць із підвищенням кваліфікації працівників, використовуючи дуальну систему навчання та перепідготовки кадрів, що дає змогу збільшувати та вдосконалювати різні види виробництва.

У країнах ЄС успішно розвивається кластерний підхід, який об'єднує не тільки підприємства туристичної галузі, а й торговельні заклади, заклади ресторанного господарства, агробізнес. У кластерах також функціонують рекреаційно-оздоровчі заклади, на їхній базі розробляють туристичні маршрути. Співпрацю учасників кластеру спрямовано на розвиток новітніх товарів і послуг оздоровчого характеру, упровадження інновацій у сферу гостинності.

Перший виокремив кластерний напрям у формуванні регіональної конкурентоспроможності Майкл Портер, згодом кластери стали «адреналіном» у питаннях економічної політики регіонів та швидкого їхнього розвитку. Кластер за сутністю – це тріада бізнесу, влади та освітніх інституцій. Головним у цій тріаді є бізнес, який об'єднаний різними формами співпраці (навіть з конкурентами) для досягнення мети, яка є значно ширшою, ніж зазвичай, і передбачає економічне зростання цілого регіону [3]. В Україні дуже потужно розвивається кластер ІТ-технологій, упроваджено нові

навчальні програми для закладів вищої освіти, здійснюють промоцію та організацію житлового будівництва.

У 2016 році такі країни, як США, Сінгапур, Німеччина, Японія, Велика Британія та країни Скандинавії очолили світовий рейтинг конкурентоспроможності. За збігом обставин лідери економічного розвитку є водночас лідерами за кількістю створених кластерів. У Законі України «Про туризм» виокремлено низку видів туризму які фактично формують туристичний кластер України, що відіграє велику роль у наповненні дохідної частини бюджетів органів місцевого самоврядування, у формуванні туристичного продукту, збереженні та збалансуванні потоків як внутрішнього, так і міжнародного туризму. Туристичний кластер забезпечує визначення напрямів та мети подорожей, способи організації турів, їхні джерела функціонування, способи пересування, прогнозування та аналіз розвитку туризму в регіонах і наповнення бюджету. Отже, туристичний кластер є системою інтенсивної виробничо-технологічної та інформаційної взаємодії туристичних підприємств, постачальників базових та додаткових послуг щодо створення спільного туристичного продукту [1].

До регіонального туристичного кластера входять підприємства сфери туризму, гостинності, органи державної влади, профільні заклади вищої освіти та науки, громадської організації тощо. Функціональна структура регіонального туристичного кластера містить середовище виробництва туристичної продукції, інноваційне та індустріальне середовище. Функціонування регіонального туристичного кластера відбувається в активній взаємодії з соціально-культурним та економічним середовищем [2].

Важливим елементом туристичного кластера є готельно-ресторанний бізнес. Особливу увагу приділяють плануванню діяльності підприємств індустрії гостинності, зокрема питанням прогнозування прибутку і рентабельності, дослідження їхньої структури, попиту на послуги і продукцію, визначення конкурентоздатності. Маркетинг готельно-ресторанного бізнесу спрямований на задоволення потреб туриста в подорожах та відпочинку. Менеджмент та маркетинг готельно-ресторанного бізнесу – це головний компонент наповнення бюджету туристичного кластера в Україні.

Для оптимізування розвитку туристичних кластерів в Україні пропонуємо удосконалени структурно-функціональну модель управління, що може бути застосована як в туризмі та індустрії гостинності, так і в інших видах економічної діяльності. Упроваджуючи запропоновані підходи,

насамперед очікуємо підвищення конкурентоспроможності економіки регіонів із високим туристичним потенціалом та розвинутою мережею підприємств індустрії гостинності.

Список використаних джерел

1. Гонтаржевська Л. Г. Ринок туристичних послуг України : навч. посіб. / Л. Г. Гонтаржевська. – Донецьк : Східний видавничий дім, 2008. – 180 с.
2. Левченко Т. П. Кластерный подход к устойчивому развитию туристских дестинаций / Т. П. Левченко, К. К. Кулян, М. К. Кулян // Вестник СГУТ и КД. – 2012. – № 2(20). – С. 67–72.
3. Українську економіку врятують кластери [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zaxid.net/ukrayinsku_ekonomiku_vryatuyut_klasteri_n1419309